

70 de fișe tematice

întregul NCPD republicat
și sistematizat

aplicații practice,
jurisprudență

tabele sinoptice

FIȘE DE PROCEDURĂ CIVILĂ

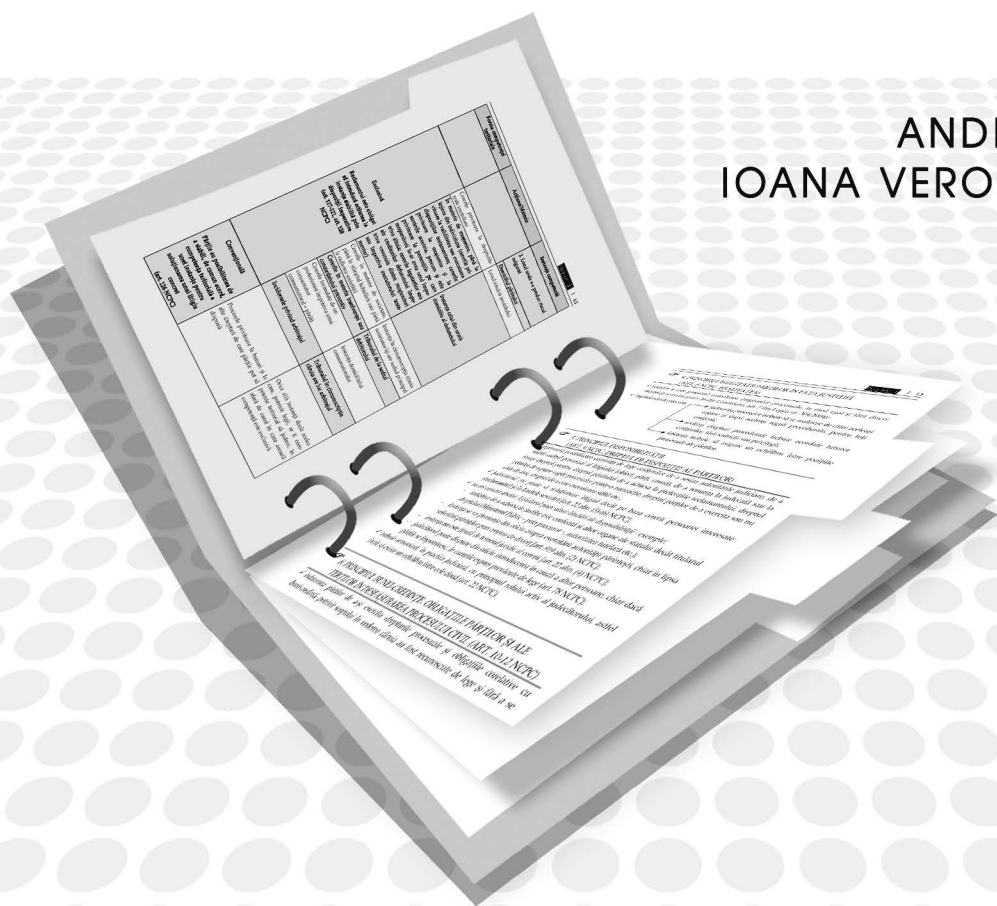
Examenul de primire în profesia de avocat ■

Concursul de admitere
la Institutul Național al Magistraturii ■

Licență ■

Ediția a VIII-a, revăzută și adăugită

ANDREEA CIUREA
IOANA VERONICA VARGA

ANDREEA CIUREA
IOANA VERONICA VARGA

FIȘE DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Ediția a VIII-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2021-

Fișa nr. 1

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL (art. 5-23 NCPC)

- ✓ reprezintă reguli esențiale care guvernează întreaga activitate judiciară și care se află într-o relație de interdependență;
- ✓ sunt consacrate în cele mai importante acte normative, interne și internaționale: Convenția europeană privind drepturile omului (art. 6), Constituția României, noul Cod de procedură civilă (art. 5-23 NCPC), Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- importanță și rol:
  - contribuie la înțelegerea și interpretarea corectă a normelor de procedură, la formarea unei jurisprudențe unitare;
  - orientează activitatea de elaborare a legislației în materia procedurii civile;
- ✓ art. 20 NCPC stabilește expres îndatorirea judecătorului de a asigura respectarea și de a respecta el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

---

1. PRINCIPIUL RĂSPUNDERII JURIDICE A JUDECĂTORULUI ÎN CAZUL REFUZULUI DE A SOLUȚIONA O CAUZĂ CIVILĂ (ART. 5 NCPC. ÎNDATORIRI PRIVIND PRIMIREA ȘI SOLUȚIONAREA CERERII)

- concretizat în:
  - *interdicția judecătorului de a săvârși fapta de denegare de dreptate* – art. 5 alin. (1)-(3) NCPC (a se vedea și art. 4 din Legea nr. 303/2004);
  - *interdicția judecătorului de a stabili dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță* în cauzele supuse judecății, interdicție fundamentată pe separația puterilor în stat și pe relativitatea lucrului judecat [art. 5 alin. (4) NCPC];
- ✓ reprezintă pentru cetățean o garanție în plus a accesului liber la justiție, a dreptului la un proces echitabil.

---

2. PRINCIPIUL ACCESULUI LIBER LA JUSTIȚIE (ART. 6 NCPC. DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL, ÎN TERMEN OPTIM ȘI PREVIZIBIL)

- ✓ dreptul la un proces echitabil este în strânsă legătură cu garantarea *accesului liber la justiție*: o procedură echitabilă nu poate fi realizată dacă litigiul nu este dedus unui judecător; toți

avem dreptul de a apela la instanțele judecătorești, care prin înfăptuirea justiției îndeplinesc un serviciu public, având obligația să se pronunțe asupra oricărei cereri înregistrate pe rolul acestora [art. 1 alin. (2) NCPC, art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, art. 21 din Constituția României, art. 10 din Legea nr. 304/2004];

✓ statul trebuie să confere accesului liber la justiție două calități: *efectivitate (eficacitate)* și *accesibilitate*, în sensul că cetățeanul trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface în mod real drepturile și interesele legitime în fața instanței; accesul la justiție nu trebuie să fie doar iluzoriu sau teoretic;

✓ o procedură echitabilă implică:

→ **celeritatea** procesului civil: cerința ca procesul civil să se desfășoare în mod operativ, dinamic, într-un *termen optim, rezonabil, previzibil*;

- instrumente prevăzute de noul Cod de procedură civilă și menite să asigure durata rezonabilă a procesului: ordinea judecării proceselor (art. 215 NCPC), fixarea primului termen de judecată (art. 201 NCPC), obligația judecătorului de a estima la primul termen la care părțile sunt legal citate durata procesului (art. 238 NCPC), luarea termenului în cunoștință, precum și fixarea unor termene scurte, chiar de la o zi la alta (art. 229 și art. 241 NCPC), modificarea cererii de chemare în judecată (art. 204 NCPC), reglementarea strictă a posibilității de a cere amânarea judecării (art. 221-222 NCPC), judecata în lipsa părții care a fost legal citată (art. 223 NCPC), încunoștințarea părților telefonic, telegrafic, prin fax, poștă electronică etc. (art. 241 NCPC), propunerea dovezilor (art. 194, art. 205, art. 253 și art. 259 NCPC), posibilitatea instanței de a dispune suspendarea judecării când reclamantul neglijează îndeplinirea obligațiilor stabilite de instanță în sarcina sa (art. 242 NCPC) etc.;

→ **independența și imparțialitatea instanței**: soluționarea litigiilor să se facă fără nicio ingerință din partea vreunui alt organ de stat sau persoane [art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și (4) din Legea nr. 303/2004];

- garanții: inamovibilitatea judecătorilor, publicitatea dezbaterilor, secretul deliberării, existența căilor de atac etc.

3. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII (ART. 7 NCPC. LEGALITATEA)

✓ justiția se înfăptuiește în numele legii, iar judecătorii se supun doar legii. Justiția se realizează de către instanțele judecătorești prevăzute de lege, înființarea unor instanțe excepționale fiind interzisă; competența instanțelor, compunerea completelor de judecată, căile de atac etc. – toate acestea sunt strict determinate prin lege (a se vedea art. 124 din Constituție, art. 1 din Legea nr. 303/2004, art. 2 și art. 3 din Legea nr. 304/2004);

✓ nu exclude interpretarea legii de către judecător, care trebuie să o aplice în concordanță cu dinamica și complexitatea vieții sociale, nu într-un mod abstract și static.

4. PRINCIPIUL EGALITĂȚII PĂRȚILOR ÎN FAȚA JUSTIȚIEI (ART. 8 NCPC. EGALITATEA)

- ✓ părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări (a se vedea și art. 16 din Constituție, art. 7 din Legea nr. 304/2004);
- implică cerințe precum:
  - judecarea proceselor trebuie să se realizeze de către aceleași organe și după aceleași reguli procedurale, pentru toți cetățenii;
  - aceleași drepturi procedurale trebuie acordate tuturor cetățenilor, fără restricții sau privilegii;
  - instanța trebuie să asigure un echilibru între pozițiile procesuale ale părților.

5. PRINCIPIUL DISPONIBILITĂȚII (ART. 9 NCPC. DREPTUL DE DISPOZIȚIE AL PĂRȚILOR)

- ✓ reprezintă posibilitatea conferită de lege cetățenilor de a sesiza autoritățile judiciare, de a stabili cadrul procesual al litigiului (obiect, părți, cauză), de a renunța la judecată sau la însuși dreptul pretins, dreptul pârâtului de a achiesa la pretențiile reclamantului, dreptul părților de a pune capăt procesului printr-o tranzacție, dreptul părților de a exercita sau nu căile de atac, dreptul de a cere executarea silită etc.;
- ✓ judecătorul nu poate să soluționeze litigiul decât pe baza cererii persoanei interesate (reclamantul) și în limitele sesizării [art. 22 alin. (5)-(6) NCPC];
- ✓ *nu are caracter absolut, legiuitorul poate aduce limitări ale disponibilității* – exemple:
  - inițiativa de a acționa în justiție este conferită și altor organe ale statului decât titularul dreptului (Ministerul Public – prin procuror –, autoritatea tutelară etc.);
  - instanța se va pronunța din oficiu asupra exercitării autorității părintești, chiar în lipsa solicitării părinților prin cererea de divorț [art. 919 alin. (2) NCPC];
  - instanța nu este ținută de temeiul juridic al cererii [art. 22 alin. (4) NCPC];
  - judecătorul poate dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc, în cazurile expres prevăzute de lege (art. 78 NCPC);
- ✓ trebuie armonizat, în practica judiciară, cu principiul rolului activ al judecătorului, astfel încât să existe un echilibru între cele două (art. 22 NCPC).

6. PRINCIPIUL BUNEI-CREDINȚE. OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR ȘI ALE TERȚILOR ÎN DESFĂȘURAREA PROCESULUI CIVIL (ART. 10-12 NCPC)

- ✓ îndatorirea părților de a-și exercita drepturile procesuale și obligațiile corelative cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se